

Activiteitenverslag 2018

Vlaams EnergieBedrijf nv

+32 2 421 32 00 • www.veb.be

RPR Brussel • BTW BE 0843 383 425

Tour & Taxis - Havenlaan 86C bus 301 • B-1000 Brussel

Vlaanderen
verbeelding werkt

Inhoud

Samenvatting.....	3
Energie besparen met VEB.....	4
Klimaatplan zorg- en welzijn	4
Zonnepanelen.....	4
Studie, uitvoering en werfopvolging	5
Actieplan Energie-Efficiëntie	5
Mechelen Zonneklaar.....	6
Energieprestatiecontracten 2.0.....	7
Innovatietrajecten	7
Aankoopcentrale voor energielevering.....	9
Naar één centrale energiedatabank TERRA	10
De geboorte van het Energienetwerk	11
Bijlage: wat is VEB?.....	12
Ontstaan	12
Doelgroep VEB.....	12
Waarin onderscheidt VEB zich?	12
Collega én leverancier	12
Ontzorging centraal.....	12
Innovatief	12
Samenwerken.....	13

Samenvatting

2018 was een boeiend hoofdstuk in het VEB-verhaal! We zetten belangrijke stappen op vlak van professionalisering, bestuur, innovatie en productaanbod.

Professionalisering: Onze groei in aantal klanten vereiste een verdere professionalisering. Niet minder dan 20 nieuwe medewerkers versterkten het VEB-team. Zij zorgden ervoor dat een aantal “kinderziekten” opgelost raakten en dat onze dienstverlening kon verbeteren.

Ook op vlak van **bestuur** had 2018 heel wat in petto: De uitkanteling uit PMV werd een feit, het Vlaams Gewest is nu de aandeelhouder van VEB. In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2019-2023 werd onze missie uitgebreid tot “Wij ontzorgen de publieke sector naar een duurzamer en efficiënter energiebeheer en **ondersteunen in het bereiken van de klimaatdoelstellingen.**”

We kwamen ook **innovatief** uit de hoek: verschillende PIO-projecten boekten mooie resultaten, een kwaliteitskader voor de potentiële scans werd ingericht en de Europese Investeringsbank stelde zijn vertrouwen in het VEB om via een ELENA-project energiebesparingen met een investeringswaarde van bijna 100 miljoen euro te realiseren.

Ons **productaanbod** werd, vooral voor de activiteit energie-efficiëntie, verder uitgebreid. Zodat we nu entiteiten met één muisklik kunnen ontzorgen voor alle energiebesparende maatregelen.

Dit betekent dat we in 2018 het fundament hebben gelegd voor de verdere uitbouw van onze dienstverlening: via verschillende innovatietrajecten (Sure2050, CitizEE, Elena, PIO, ...) zullen we ons productaanbod verder ontwikkelen op maat van de publieke sector. Daarnaast willen we de expertise die we verworven hebben in onze aanpak van de zorgsector verder uitdragen naar andere sectoren en beleidsdomeinen.

Frederik Hindryckx, CEO

Energie besparen met VEB

In de loop van 2018 werd onze bibliothEEk¹ gevoelig uitgebreid. Naast de bestaande diensten onderhouds- en energieprestatiecontracten, potentieelscans en zonnepanelen, kwamen er door het bestek 'Studie, uitvoering en werfopvolging' in één klap 15 of meer mogelijke **energiebesparende maatregelen** bij. Vanuit het VEB willen we volop blijven inzetten op de implementatie van energiebesparende maatregelen. Een studie maakt daarbij deel uit van het traject, maar realiseert op zich nog geen energiebesparingen. Om gericht in actie te schieten, bieden we sinds oktober ook de dienst monitoring aan: bepaalde delen van uw gebouw zijn misschien grotere energiezuipers dan andere.

Klimaatplan zorg- en welzijn

Het grootste project van VEB in 2018 was de praktische coördinatie en opvolging van energiescans en subsidies voor zorg- en welzijnsvoorzieningen.

VEB tekende begin 2017 samen met VIPA, minister Vandeurzen en de koepelorganisaties de [13 klimaatengagementen voor de sector](#). VEB zorgt hierbij voor kwalitatieve bestekken, een bestelplatform, advies en opvolging. Intussen zijn meer dan 1.000 gratis energiescans besteld door 282 voorzieningen. Uit zo'n scan komen dan de meest relevante energiebesparende maatregelen naar voor, op maat voor die voorziening, en ook de tijd waarop die maatregelen zichzelf terugverdienen. [Bekijk hier de getuigenis van ASZ Aalst](#).

Vanaf augustus 2018 konden de voorzieningen vervolgens via eenvoudige vinkjes in het Energieprestatieplatform van VEB subsidies aanvragen bij VIPA. Deze aanvragen zullen dan uitgevoerd worden, 2019 wordt dan ook het investeringsjaar voor de zorg!

Zonnepanelen

In 2017 werd onze eerste raamovereenkomst voor de plaatsing van zonnepanelen op de daken van onderwijsinstellingen gelanceerd. In 2018 werd deze raamovereenkomst vervangen door een nieuwe raamovereenkomst voor de brede publieke sector.

Het betreft telkens een *design&build*-formule, waarbij de afnemer instaat voor eigen financiering, desgewenst gebruikmakend van de gunstige leningsmodaliteiten, zoals die bv. bestaan bij AGION en FoCi. In het kader van een volledige ontzorging, stelt VEB een compleet traject voorop. Hierbij wordt eerst een **gratis haalbaarheidsstudie** door de installateur uitgevoerd. Vervolgens krijgt de

¹ Wie merkte de woordspeling? EE staat voor Energie-Efficiëntie ☺ De BibliothEEK staat dus voor de verschillende raamovereenkomsten voor energie-efficiëntie die het VEB klaargezet heeft.

opdrachtgever een ontwerp met gedetailleerde studie en raming. Hierna gaat de leverancier over tot de effectieve plaatsing van de installatie, met kwaliteitsborging, voorlopige oplevering en definitieve oplevering. Finaal is ook standaard monitoring inbegrepen. Optioneel wordt een onderhoudscontract met prestatiegarantie aangeboden. In 2018 capteerde het VEB **415 aanvragen** van publieke entiteiten voor een haalbaarheidsstudie, resulterend in bijna **1,4 MWp** aan bestellingen, enkel en alleen al in 2018.

Studie, uitvoering en werfopvolging

Om een antwoord te kunnen bieden aan de drempels die publieke entiteiten ondervinden om tot de effectieve implementatie van energiebesparende maatregelen over te gaan, werd een nieuwe, **brede raamovereenkomst** opgesteld en toegewezen. Hiermee kunnen technische en bouwkundige renovaties op een kwaliteitsvolle manier door een studiebureau berekend worden, wordt de aannemer geselecteerd, en worden de werken (optioneel) door de ontwerper opgevolgd.

In september 2018 ging het project van start, waarbij voornamelijk gefocust werd op het klaarzetten van het kwaliteitskader en de uitbouw van het **Portaal Energie-Efficiëntie**, een aanvraag- en projectopvolgingsplatform. Deze laatste is uniek in de publieke sector. Net als bij onze diensten “Zonnepanelen”, “Monitoring” en “Mechelen Zonneklaar” kan hiermee vlot door een publieke entiteit een aanvraag gelanceerd worden en hebben zowel de aanvrager, het VEB als de leverancier een volledig zicht op de status van het project, incl. een uniek documentenbeheer in alle fases van de opdracht.

In 2019 komen de opdrachten alvast vlot binnen!

Actieplan Energie-Efficiëntie

Het VEB nam in 2018 opnieuw de coördinatie op van het Actieplan Energie-Efficiëntie voor de centrale Vlaamse overheid (80 entiteiten + de kabinetten). Dit is het patrimoniumluik binnen het Klimaatplan voor de Vlaamse overheid, dat daarnaast ook bestaat uit plannen voor mobiliteit en gedrag.

Opnieuw konden de entiteiten van de Vlaamse centrale overheid projectvoorstellen indienen om subsidies te krijgen uit het Klimaatfonds. De regering verdeelde **2,95 miljoen euro voor 27 projecten** van 10 entiteiten. Voor het eerst gebeurde de verbruiksevolutierapportage volledig via [Naar](#) één centrale energiedatabank TERRA.

[Bekijk hier de getuigenis van ILVO.](#)

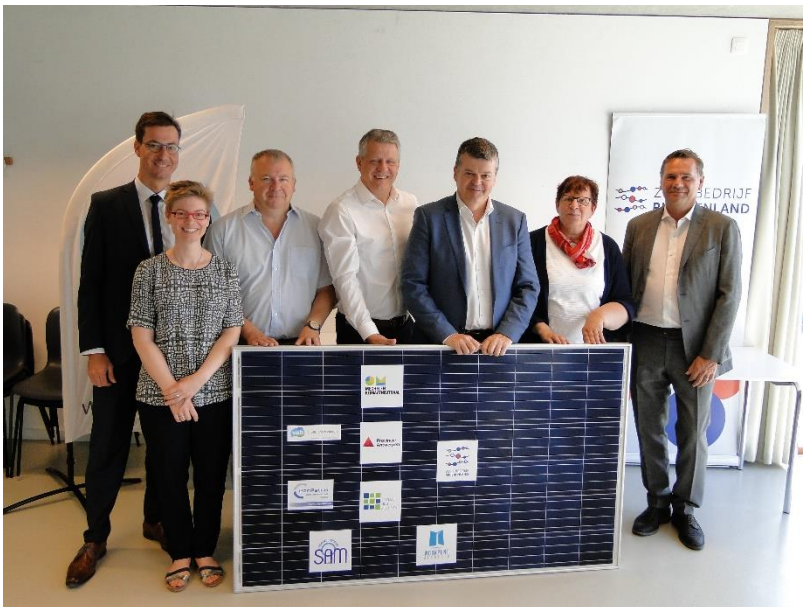

Mechelen Zonneklaar

Met het project 'Mechelen Zonneklaar' zet Mechelen een grote stap voorwaarts in de **installatie van zonnepanelen**. 6 groepen daken werden geïdentificeerd: **patrimonium** van de stad Mechelen, patrimonium van het AGB Sport Actief Mechelen, patrimonium van het Sociaal Huis, van Woonpunt Mechelen, **daken van inwoners en daken van bedrijven**.

Het **VEB ondersteunt de stad doorheen dit traject** door het opmaken en het gunnen van een bestek, en de installatie van de eerste panelen. Bijzonder aan dit verhaal is dat de gunningswijze tot stand komt volgens de formule van een **Energy Supply Contract (ESC)**, ook gekend als een stroomafnameovereenkomst, volgend op een marktbevraging. Kort samengevat houdt een ESC in dat installateur vergoed wordt op basis van een vaste elektriciteitsprijs per kWh. Deze prijs is 'all-in', dus hier zitten ook onder meer de studie, installatie, dakrenovatie, vergunningen, netstudies en het onderhoud in vervat. Verder garandeert de installateur een minimumhoeveelheid aan geleverde energie gedurende de looptijd van het contract.

In 2018 werd de leverancier, inclusief de partner voor burgerparticipatie, toegewezen, waarna het project in gereedheid werd gebracht om uit te rollen in 2019.

Energieprestatiecontracten 2.0

Het VEB faciliteerde als eerste [energieprestatiecontracten](#) voor publieke diensten. Bij deze formule sluit u een overeenkomst af met een Energy Services Company (ESCO) die een bepaalde energiebesparing voorop garandeert, die hij moet realiseren. U betaalt de investeringen terug met een deel van de energiebesparing die u realiseert.

Het VEB breidde in 2018 deze formule verder uit met **nieuwe prestatiegaranties** zoals het garanderen van een **gezond binnenklimaat**. Het VEB werkte daarnaast aan de voorbereiding van een bestek om principes uit de **circulaire economie** te integreren bij de gunning van een EPC-contract. Daarbij kijken we dus ook naar de materialen die nodig zijn voor de energie- en waterbesparende maatregelen.

Overheden zitten in een strak begrotingskader. Daarom werkte het VEB een formule en de voorwaarden voor een [balansneutrale EPC](#) uit.

Innovatietrajecten

In 2018 werden verschillende innovatietrajecten opgestart, alsook het dossier ingediend voor de grote trajecten [Elena](#) en [SURE2050](#).

Circulair Renoveren

Om een klimaatneutraal gebouwpatrimonium te kunnen realiseren tegen 2050, moeten we naar de integrale duurzaamheid van het gebouw kijken en naast energie, ook op water en materiaalgebruik focussen. Het VEB gelooft sterk in een prestatiegerichte aanbestedingswijze om een resultaatverbintenis af te sluiten voor zowel water- als energiebesparing. Naast de milieu-impact van deze maatregelen kijken we ook naar de economische opportuniteiten. Daarom werd het project Circulair Renoveren ontwikkeld, in samenwerking met Factor4 en VUB-Transform en met ondersteuning van Vlaanderen Circulair.

PIO Duurzame Gezonde Scholen

Op vraag van de sector onderwijs breiden we onze EPC-formule uit met comfort- en binnenklimaatdoelstellingen. Voor de uitwerking van het bestek maken we gebruik van het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten onder het project 'Duurzame Gezonde Scholen'. In het voorjaar van 2018 organiseerde het VEB verschillende workshops om de technische en juridische aspecten scherp te stellen.

PIO Wind

Waar de focus in Vlaanderen vandaag nog grotendeels ligt op grote windturbines en centrale productie, zal dit op termijn niet volstaan om te voldoen aan de Europese doelstellingen van 32% hernieuwbare energie tegen 2050. Samen met PIO wil het VEB ook inzetten op het potentieel van **kleine en middelgrote windturbines** met lokaal verbruik van de opgewekte energie, als aanvulling op grote windturbines.

Het VEB zou het VEB niet zijn als we daar geen innovatie aan koppelden. Enerzijds zal worden gekeken naar **innovatieve technologieën**. Anderzijds komen ook de **combinatie met andere hernieuwbare energie**, de mogelijkheid tot **energieautonomie** en alternatieve financieringsoplossingen zoals **participatie** aan bod.

PIO Halle

Voor de stad Halle werken we een duurzaam dienstencontract ('licht-als-een-dienst') uit samen met samen met Cleantech Flanders, VVSG en Fluvius. De **stadsverlichting** wordt **slim aanstuurbaar** en omgezet naar led. Halle wil bovendien dat de stroom voor deze verlichting milieuvriendelijk én lokaal wordt opgewekt. Ze onderzoekt daarom de mogelijkheden om de stroom op te wekken via groene energie (zon, water, wind). Samen met VEB zal de opwekking worden aanbesteed als een **'energie-als-een-dienst'-contract**, met de intentie om de installatie door een **burgercoöperatie** te laten installeren, onderhouden en beheren. Hallenaars krijgen daarbij de kans om mee te investeren in deze installatie.

Aankoopcentrale voor energielevering

Vele kleintjes maken een grote. Wij geloven dat de overheid zijn aankoop voor groene elektriciteit en aardgas best centraliseert. Als iedere entiteit zelf een bestek uitschrijft en de exacte procedure volgt volgens de wet overheidsopdrachten, betekent dit in totaal een gigantische werklast en geldverspilling. VEB treedt op als aankoopcentrale en volgt nauwgezet de wet overheidsopdrachten voor zijn aankoop van energie, overheidsklanten van VEB kunnen vervolgens een contract met VEB tekenen en hoeven verder niets te doen. Door het schaalvoordeel kan VEB ook een voordelig tarief bekomen voor in vergelijking met een kleinere entiteit die apart aankoopt.

In 2018 leverde VEB voor een totaalvolume van **3,7 TWh** aan energie, waarvan 60 % aardgas en 40 % groene elektriciteit. VEB beleverde in totaal zo'n 50.000 aansluitingspunten. De grote klantengroepen zijn daarbij nog de centrale Vlaamse overheden, de centrale federale overheid, en zo'n 150 steden en gemeenten. Andere publieke diensten zoals sociale huisvestingsmaatschappijen, ziekenhuizen en enkele scholen vonden ook al de weg naar VEB.

Ontzorgen staat voor het VEB centraal. Als aankoopcentrale willen wij er alles aan doen om het werk van onze klanten inzake energie te verminderen, te vereenvoudigen en op de meest kostenefficiënte manier van energie te voorzien. Dit doet het VEB o.a door

- Vooruitstrevende **dienstverlening**:
 - Grondige budgetopmaak per klant;
 - Vereenvoudiging van de energieovernames voor sociale huisvestingsmaatschappijen;
 - Hulp bij vereenvoudiging facturatie- en goedkeuringsproces;
 - Advies inzake capaciteitsoptimalisatie met betrekking tot de distributie- en transporttarieven (ter beschikking gesteld vermogen, reactief vermogen, etc.);
 - Opvolging van wijzigingen in de energiemarkt (bijv. Capaciteitstarieven, digitale meter).
 - Een professionele klantendienstverlening;
- VEB is een **stabiele en betrouwbare robuuste energieleverancier**: in 2018 zijn er 8 energieleveranciers gestopt of failliet gegaan. Bovendien hoeft u zich geen zorgen te maken voor verdoken marges.
- VEB treedt op als energieleverancier, als consultant en als collega voor zijn klanten. Met VEB hoeft de klant niet meer samen te werken met dure consultants, en is hij **gegarandeerd in regel met de wet overheidsopdrachten**.

Naar één centrale energiedatabank TERRA

Met onze data-activiteit ondersteunen wij zowel individuele instellingen als koepelorganisaties en beleidsmakers bij het maken en evalueren van investeringen in energiebesparende maatregelen. Deze ondersteuning wordt geboden met behulp van ons TERRA-platform. Dit is een **databank die authentieke databronnen combineert**:

- Basisdata van alle gebouwen, infrastructuur en percelen die door de publieke sector in Vlaanderen worden gebruikt.
- Energiegerelateerde data uit verschillende bronnen.

Het platform is een technische omgeving die toelaat om al deze data, die verspreid zit binnen een groot aantal authentieke bronnen en partijen, te koppelen en te analyseren.

Deze **inzichtrapportering** en grondige analyse stelt beleidsmakers en gebouwbeheerders in staat om de noodzaak aan energiebesparende maatregelen te detecteren, de behaalde resultaten te kwantificeren en bijgevolg de gestelde maatregelen te evalueren. Door vergelijking met gelijkaardige gebouwen ('benchmarking') kunnen ze zo zien welk deel van hun patrimonium het dringendst nood heeft aan energiebesparende maatregelen.

In het kader van **Actieplan Energie-Efficiëntie** voor de gebouwen van de centrale Vlaamse Overheid werd op basis van verbruiksgegevens uit TERRA een nulmeting uitgevoerd als basis voor verdere evaluatie in de toekomst. Vanaf 2018 konden de centrale overheden ook rechtstreeks in TERRA hun **verbruiksgegevens valideren**.

TERRA moet uitgroeien van een databank naar een handige rapportagetool. Eind 2018 namen we enkele entiteiten onder de arm om de **rapportagemogelijkheden te testen** en feedback te geven.

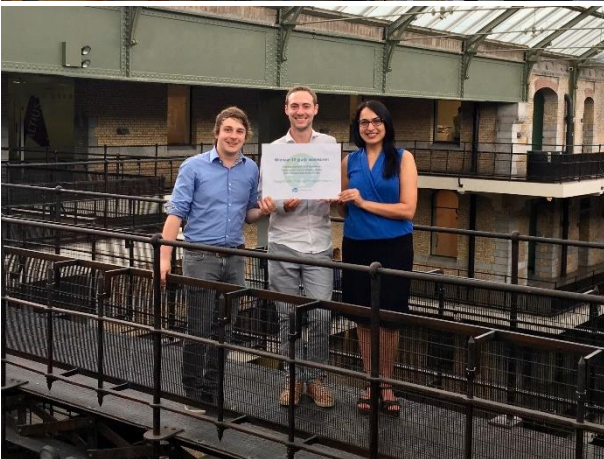
Aan databanken bouwen is niet gratis. Liever dan aan klanten een kostendekkende vergoeding te vragen voor rapporten, zijn we op zoek gegaan naar **financiering**. Deze hebben we intussen gevonden via het HERMESfonds.

De geboorte van het Energienetwerk

Energie besparen begint bij kennis en bewustwording. Daarom breidden we in 2018 ons dienstenaanbod uit met een **lerend kennisnetwerk**, het Energienetwerk. Het Energienetwerk nam een vliegende start op 14 maart 2018 met 53 deelnemers. Het eerste jaar bood een divers en uitgebreid programma met boeiende sprekers voor een enthousiast publiek met sessies over *“Energiebesparing, hoe eraan te beginnen?”* en *‘Ervaringsuitwisselingen’*. We bliken dan ook tevreden terug op een eerste succesvol jaar waarbij we, verspreid over **negen infosessies**, 221 deelnemers ontmoetten. Het Energienetwerk zelf telt ondertussen **meer dan 350 leden**.

De cijfers tonen aan dat onze evenementen van afgelopen jaar goed onthaald werden. Zo stijgt het aantal aanwezige leden continu. Ook segmentering werpt vruchten af. Hoe beter we inspelen op de sector, de provincie of het thema, hoe groter de interesse en het enthousiasme van het publiek. Tegelijk zorgen de events voor kennisvergroting, deelnemers leren van sectorgenoten en experts.

Bijlage: wat is VEB?

Ontstaan

VEB werd in 2012 opgericht door de Vlaamse overheid als extern verzelfstandigd agentschap van privaat recht (EVA). Het heeft een centrale plaats tussen de overheid als verbruiker van energie (en alle eraan verbonden diensten) en de private markt van dienstverleners.

Vanaf het begin was het doel om de hoge energiekost van de brede Vlaamse overheid te verminderen.

Doelgroep VEB

VEB heeft als doelgroep de 'ruime' Vlaamse en federale overheid en lokale besturen. Deze doelgroep is grotendeels terug te vinden in de lijst 'eenheden van de publieke sector'²: dit zijn instellingen en organisaties die rechtsreeks of onrechtstreeks grotendeels of volledig door de overheid gefinancierd worden. Als maatstaf nemen we: alle publieke diensten die gebonden zijn aan de wet overheidsopdrachten.

Waarin onderscheidt VEB zich?

Collega én leverancier

VEB vervult als agentschap van de Vlaamse overheid de rol van aankoopcentrale en dienstverlener voor andere publieke diensten. Op die manier ontstaat tussen VEB en de diensten die ze belevt een tweeledige relatie: deze van klant-leverancier en deze van collega-partner. In de eerste relatie vraagt VEB haar klanten om veeleisend te zijn zodanig dat VEB haar dienstverlening op hoger niveau kan tillen. In de tweede relatie staat samenwerking centraal en zijn openheid, transparantie en constructief meedenken een natuurlijk gegeven. Het doel zal altijd de verlaging van de energiekost zijn, nièt de creatie van winst.

Ontzorging centraal

Of het nu gaat over energielevering, efficiëntieprojecten of energiedata: altijd gaat VEB kijken hoe het de werklust bij de klant kan verlagen, en de efficiëntie verhogen. Dat is tenslotte ook een deel van het totale kostenplaatje gerelateerd aan energie. Wij geloven dat niet iedere publieke dienst energie-expert moet zijn. Wij ontzorgen onze klanten waar we maar kunnen.

Innovatief

Aankoopcentrale

Het concept van Aankoopcentrale³ als bepaald in de wet Overheidsopdrachten komt overeen met leverancier in het Energiedecreet⁴. VEB is de eerste aankoopcentrale (in deze juridische hoedanigheid) in Vlaanderen.

² Lijst 'eenheden van de publieke sector' Nationale Bank van België, 30 september 2014

³ Artikel 2.4° van de Wet van 15 juni 2006

⁴ Decreet houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid van 8 mei 2009

Door zo te werken, zijn alle klanten van VEB in regel met de wet overheidsopdrachten, zónder dat ze zelf een openbare aanbesteding in de markt moeten zetten. Ook voor energie-efficiëntie zijn de klanten vrijgesteld van aanbesteden doordat VEB optreedt als aankoop- of opdrachtcentrale.

In het oprichtingsdecreet⁵ van VEB staat geen exclusiviteit in verband met leveren van elektriciteit en aardgas aan de Vlaamse overheid. VEB wil bovendien niet marktverstoring werken: het levert enkel elektriciteit en aardgas aan publieke diensten, niet aan andere (privé-)verbruikers. VEB koopt ten slotte zijn energie aan via openbare aanbestedingen, waardoor alle marktspelers kunnen aanbieden.

Minicompetitie

VEB koopt zijn certificaten aan via een maandelijkse minicompetitie met verschillende aanbieders. Dit leidt tot een lage prijs voor VEB en voor de klanten. Ook voor verschillende efficiëntiediensten wordt een model van minicompetitie tussen energiedienstenleveranciers gehanteerd. Dergelijke minicompetitie kan relatief snel gaan: de energiedienstenleveranciers die geselecteerd worden na de aanbesteding maken telkens hun offerte met plan van aanpak.

Actie centraal

Bij VEB staat alles ten dienste van de gegarandeerde energiebesparing. Bij een energieprestatiecontract staat de ESCO niet onder contract voor de dienstverlening of installaties op zich, maar voor het resultaat: de vooropgestelde energiebesparing moet gerealiseerd worden.

Samenwerken

Voor VEB staat samenwerking centraal. In de stuurgroep van VEB zijn tal van publieke diensten vertegenwoordigd: het Facilitair Bedrijf, Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, GO!, VDAB, Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen, Provincie Antwerpen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Woonhaven Antwerpen, Katholiek Onderwijs Vlaanderen, het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden en Ziekenhuisnetwerk Antwerpen. De stuurgroep fungeert als essentieel klankbord bij de belangrijkste beslissingen, zodanig dat de dienstverlening van VEB volledig op maat van de Vlaamse overheid wordt ingericht.

Naast de intense samenwerking met bovenstaande vermelde organisaties, wordt ook op regelmatige basis afgestemd of advies ingewonnen bij diverse andere publieke diensten, zoals EWI, VEA, departement Omgeving en vele andere. Voor de (digitale) facturatie heeft VEB afgestemd met het departement Financiën en Begroting voor hun Orafin-toepassing en voor de XML-facturatie met het federale niveau. Einde 2014 heeft VEB de Egov award⁶ ontvangen voor de goede samenwerking met andere overheidsdiensten.

⁵ Decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV VEB

⁶ [Egov award voor samenwerking](#)